پادکست‌های ا
پرسش و پاسخ حقوقی صوتی و با پیامک
از طریق واتزاپ: ۰۰۹۰۵۴۱۱۹۹۴۰۱۸

گزارش

فیلم اختصاصی ایران‌وایر از ۲۵ خرداد ۱۳۸۸؛ وقتی مردم را کشتند

۲۵ خرداد ۱۴۰۱

ایران وایر

خواندن در ۴ دقیقه

تماشا در یوتیوب

۲۵ خرداد ۱۳۸۸ روز تظاهرات سکوت علیه نتیجه انتخابات ریاست‌جمهوری بود که «محمود احمدی‌نژاد» ا این منصب نشاند؛ سکوتی که به صدای شلیک آمیخته شد و خون ده‌ها معترض را بر زمین ریخت.

پادکست‌های ا
پرسش و پاسخ حقوقی صوتی و با پیامک
از طریق واتزاپ: ۰۰۹۰۵۴۱۱۹۹۴۰۱۸

ارام، جاری شد. ساعت ۶ بعد از ظهر سکوت تظاهرات شکست، عده‌ای به پایگاه بسیج در شمال میدان آزادی هجوم بردند و تصاویری تاریخی به ثبت رسید. هنوز بسیاری تصویر مردم بسیجی کلاه به سر را که تفنگ روی مردم گرفته بود و شلیک می‌کرد به خاطر دارند. آن عکس، در ویدیوهایی که مازیار بهاری ضبط کرد، به ثبت رسیده است.

موج مردم جلوی پایگاه بسیج رسیده بود. مردم شعار می‌دادند، «نترسید، نترسید، ما همه با هم هستیم» و صدای «الله‌اکبر» اوج می‌گرفت. معترضان دست‌خالی بودند و فقط شعار می‌دادند. نوارهای سبز بالا رفته بود. شعارها تغییر می‌کرد: «می‌کشم، می‌کشم، آن‌که برادرم کشت.»

نیروهای بسیج روی پشت‌بام جمع می‌شدند. گاز اشک‌آور به سمت مردم شلیک شد. شال و روسری‌ها صورت‌ها را پوشاند. مردم معترض آتش روشن کردند و خشم وجودشان را پر کرد. مردی دست‌های خونین‌اش را بالا برده بود و فریاد زنان از کنار دوربین رد شد. مرد دیگری فریاد می‌زد: «کشتند.»

عده‌ای به سمت در و دیوارهای پایگاه بسیج هجوم بردند. برخی دیگران را دعوت می‌کردند که به آن‌ها بپیوندند. صدای «الله‌اکبر» میان دود و خشم و امید اوج می‌گرفت. سکوت به همهمه‌ای تبدیل شده بود. تا آن‌که مرد بسیجی با تفنگ روی پشت‌بام پایگاه بسیج ایستاد و تفنگ به سمت معترضان گرفت. در ویدیوهای بهاری، مرد بسیجی مستقیم گلوله می‌زد، می‌رفت خشاب را پر می‌کرد و بازمی‌گشت. مردم شعار می‌دادند: «می‌کشم، می‌کشم، آن‌که برادرم کشت» و دود آتش به آسمان می‌رسید.

خشاب تفنگ مرد بسیجی پر شده بود. او دوباره برگشت و مردم ناباورانه می‌گفتند: «به مردم شلیک می‌کند.» دیگری می‌گفت: «تیر هوایی‌ها مشقی است.» عده‌ای دور می‌شدند و اعلام خطر می‌گفتند و گروهی همچنان مقابل پایگاه بسیج ایستاده بودند. در آن همهمه شنیده می‌شد که مردی می‌گوید: «گرفتندشون» و بعد شعار «مرگ بر بسیجی» اوج گرفت.

مرد بسیجی دوباره با خشاب پر بر پشت‌بام ایستاد و مردم «بی‌ناموس» فریاد می‌زدند. در ویدیو می‌بینیم که انگار آن خیل را خیال بازگشت نبود. مرد بسیجی شلیک می‌کرد و آتش برپا شده بود که برخی از معترضان با پرتاب کوکتل‌مولوتوف شیشه پایگاه را شکستند و آتش به آن پایگاه راه پیدا کرد. برخی تشویق کردند و برخی شعار می‌دادند. شعله‌های آتش در پایگاه بسیج بیشتر می‌شد و معترضان شعار می‌دادند: «توپ، تانک، بسیجی دیگر اثر ندارد.»

ردی در میان جمعیت خروشان فریاد می‌کشید: «کشتند، کشتند» و دیگران با شعار پاسخ می‌دادند که نترسید. خودرویی میان خیل جمعیت و فریادهای‌شان پیکری را با خود می‌برد. دوربین

مازیار بهاری پس از فیلم‌برداری، بلافاصله **مقاله‌ای** درباره آن روز برای سایت «نیوزویک» نوشت. او مدت کوتاهی بعد دستگیر شد و یکی از اتهاماتش همین تصاویر بود. به اتهام اطلاع‌رسانی و ثبت حقیقت به او حکم ۱۳ سال حبس و هفتاد ضربه شلاق دادند.

به گفته بهاری، او به دلیل ترس از ضبط دوربین توسط ماموران امنیتی در آن روز از یک دوربین قدیمی استفاده کرد و به همین دلیل کیفیت تصاویر در بعضی از صحنه‌ها افت می‌کند. او بارها در مصاحبه‌هایش تصریح کرد که این ویدیو ثبت واقعیت است؛ هم از بسیجیان و شلیک‌هایشان و هم از پرتاب کوکتل‌مولوتوف. اما ثبت حقیقت برای جمهوری اسلامی پذیرفته شده نیست.

در تظاهرات ۲۵ خرداد ۱۳۸۸ ده‌ها نفر کشته شدند. مقامات رسمی کشته شدن ۷ نفر را اطلاع‌رسانی کردند؛ اما یافته‌های بعد که هنوز هم می‌توان آن را نهایی ندانست، شمار کشته‌ها را بیشتر ارزیابی کرد.

سهراب اعرابی، بهزاد مهاجر، علی حسن‌پور، رامین رمضانی، حسام حنیفه، احمد نعیم‌آبادی، محرم چگینی، داوود صدری، علیرضا افتخاری، مهدی کرمی، امیرحسین طوفان‌پور، حسین اخترزند، ناصر امیرنژاد، حسین طهماسبی، فاطمه رجب‌پور، سرور برومند، محمد رئیسی نجفی، لطفعلی یوسفیان، غلام‌حسین کبیری و مسعود خسروی‌دوست از جمله کشته‌های ۲۵ خرداد ۱۳۸۸ هستند که هیچ‌گاه دادخواهی در قبال آن‌ها به انجام نرسید.

«ایران‌وایر»، ۱۳ سال پس از آن روز، برای نخستین‌بار ویدیوهای آن‌چه را مقابل پایگاه بسیج روی داد، در سال‌گرد آن واقعه، در سیزده قسمت سه‌دقیقه‌ای در اختیار عموم می‌گذارد.

از بخش پاسخگویی دیدن کنید

در این بخش ایران وایر می‌توانید با مسوولان تماس بگیرید و کارزار خود را برای مشکلات مختلف راه‌اندازی کنید

ورود یا **ثبت نام** برای پیوستن به بحث

آخرین اخبار

گزارش

ورزشکار عراقی با حریف اسراییلی شنا نکرد؛ آماده برای دریافت دلارهای ایرانیان

گزارش

کدهای خامنه‌ای درباره انتخابات و نامزدها

گزارش

طیبه؛ زنی ۴۲ ساله که ۱۲ سال است دنبال خانواده‌اش می‌گردد

گزارش

پایان لیگ برتر فوتبال ایران؛ هفتی که عدد شانس نیست

با ایران‌وایر همکاری کنید

ویدیوها و مطالب خود را برای ما بفرستید

اطلاعات بیشتر ←

انتخاب سردبیر

طرح نور در خیابان‌های ایران؛ روایت شهروندان از سرکوب مخالفان حجاب اجباری

دروغ‌های بی‌شمار در وعده صادق جمهوری اسلامی؛ خبرهای جعلی حمله به اسراییل

رفع تحریم غیرمنتظره ابرآروان در اتحادیه اروپا؛ اتهام شرکت میراث‌دار خامنه‌ای چیست؟

مقالات مرتبط

گزارش

همسر نسرین روشن، زندانی دو تابعیتی: قوه‌قضاییه ما را فریب داد

گزارش

انتخابات غیرمنتظره و فشار مضاعف بر خانواده‌های دادخواه

گزارش

انتخا
کارگر

بیشتر +

برای شما

اخبار

بازداشت ۳۲ سارق در مرقد روح‌الله خمینی

اخبار

سرکوب دانشگاه؛ روایت‌هایی از آزار دانشجویان در آستانه انتخابات غیرمنتظره

اخبار

استق
تهراز

بیشتر +

اخبار

درخواست‌های مالی الکساندر نوری؛ او از نیمکت استقلال دور شد

۲۵ خرداد ۱۴۰۱

خواندن در ۱ دقیقه

ادامه به مقاله بعدی

پادکست‌های ا

پرسش و پاسخ حقوقی صوتی و با پیامک
از طریق واتزاپ: ۰۰۹۰۵۴۱۱۹۹۴۰۱۸